

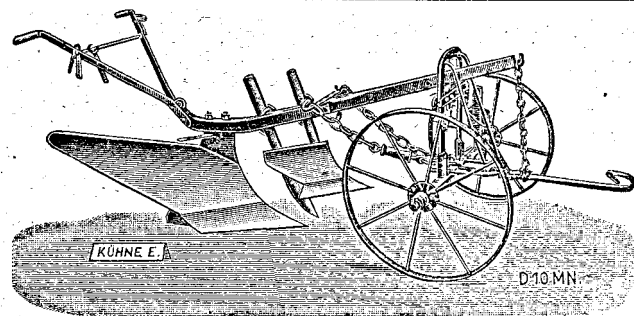
ERDÉLYI GAZDA

XLVII. ÉVFOLYAM.

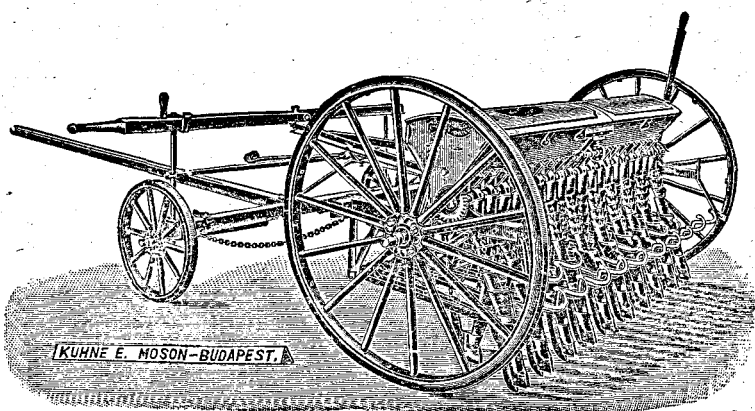
KOLOZSVÁR, 1915. FEBRUÁR 14.

7. SZÁM.

Egy- és többvasú acélekék, rét- és szántóföldhoronák, rugós-fogas porhanyítóeszközök, 6- és 8-vasú kultivátorok, Columbia kultivátorok, különféle lókapák, Hermann- és Rohr-féle kapálók, „MOSONI DRILL” és „VERA II” sorvetőgépek.
— Burgonyalyukgató- és takarógépek. —

3007

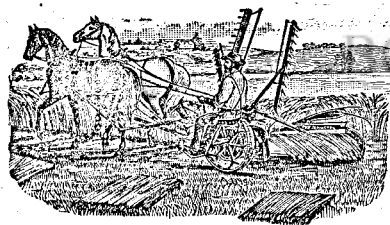

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t.
Mosonban.

Főraktár:

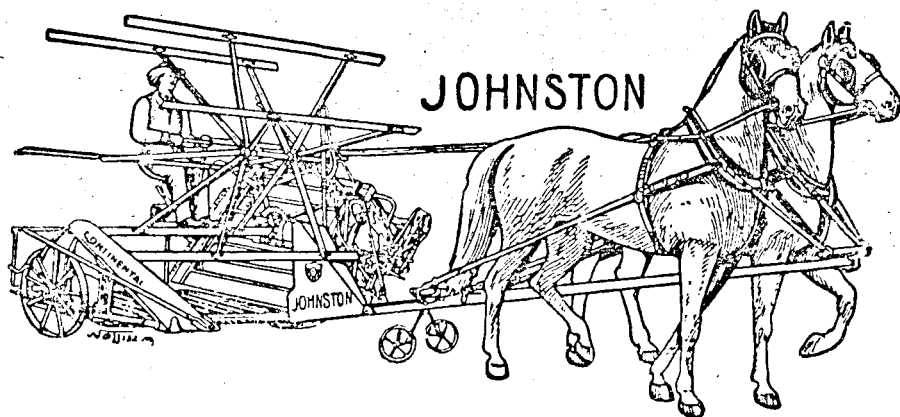
Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 59.

Fiókraktárak: **Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.**

„Johnston”

eredeti amerikai aratógépek úgy szerkezet, mint jó anyag tekintetében az legfőkéletesebbek.

3152

Az előrelátható nagy munkáshiány következtében ajánljuk „JOHNSTON” gyártmányu amerikai aratógépeink sürgős beszerzését, annál is inkább, mert a további behozatal Amerikából a jövő aratáshoz alig lesz lehetséges. — Felvilágosítással készséggel szolgál:

Bächer Rudolf — Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond Budapest, VI., Teréz-körut 26. szám.

Szuperfoszfátot

és minden egyéb mű-
trágyaféléket ajánl a

3011

Mütrágyát Értékesítő Szövetkezet

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

Zsákot, Zsineget,

3009

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vá
sároljon a

32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
FISCHER-féle zsák- és ponyvagárban Budapest,
V., Nádor-utca 31-33. szám.

**Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZO-
intézet** Kérjen ajánlatot

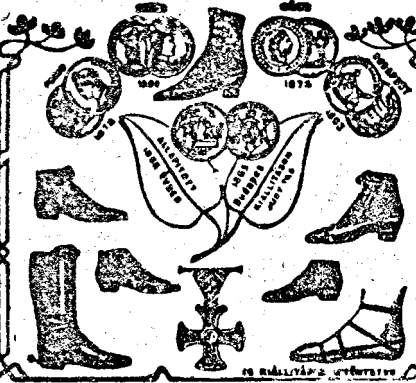
MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölvívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangú műhe-
lyében a legjobb anyagból, legújabb divatszerint készült közkedveltségi

férfi és női cipőraktárára

3008

Mégrendelés után készít ame-
rikai és francia, vagy bármily
tetszés szerinti faconu cipőket,
a legkényesebb igényeknek is
megfelelő kivitelben. — Vidéki
megrendelések pontosan és
gyors kivitelben mérték után,
de legbiztosabban egy használt,
a lábra találó cipő beküldésé-
vel eszközöltetnek. — Kiváló
tisztelettel: Matutsek József.

KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTAR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám.

3006

Alapjai: 3 millió 347,000 korona.

Elfogad: takarékbetéteket legelőnyösebb kamatoztatás mellett

és azokat a moratórium korlátozó határozmányaitól eltekintve

bármikor azonnal visszafizeti,

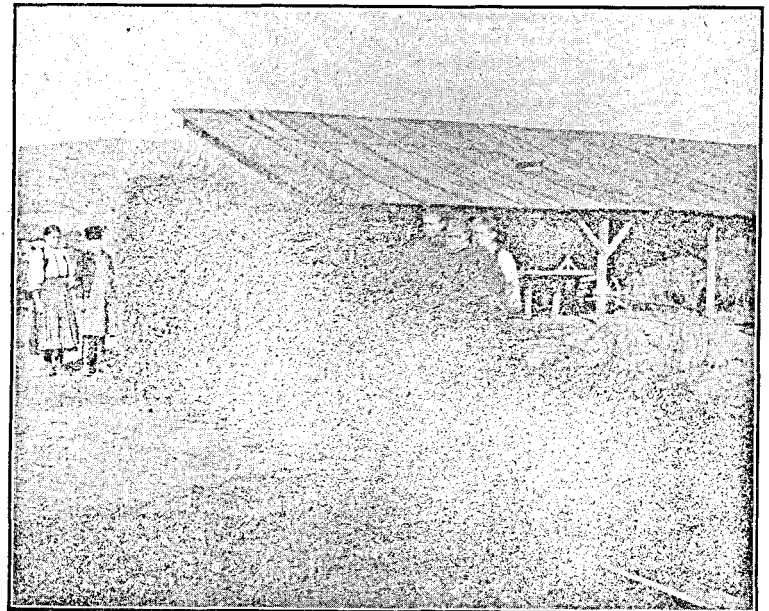
miáltal módot óhajt nyújtani a közönségnek, hogy pénzfe-
leslegeit a háboru tartama alatt is biztos helyen elhelyezhesse.

Uj intézeti székházában külön e célra épített pánccétermében

tűz- és betörésmentes rekeszeket

és értékeket tartalmazó ládák részére

tresort tart a közönség rendelkezésére.

Megválogatott elsőosztályu szőlőoltványok.

Uj telepítésre és különösen pótlásra
a legjobb bor-, csemege- és lugas-
szőlőfajokból a **legszebb és legerőtel-
jesebb**, minden tekintetben elsőrendű

Szőlőoltványok

Ripária, Pertális, Rupestris és a leg-
jobb Hybrid alanyokon legolcsóbban
kaphatók

Schöppner Sámuel

ny. m. kir. szől. és bor. felügyelőnél

Dicsőszentmártonban

3167

Özv. Hirsch Májerné

aranyosgerendi 1500 holdnyi
birtokába mielőbbi belépésre
**megbízható, ügyes,
szakavatott**

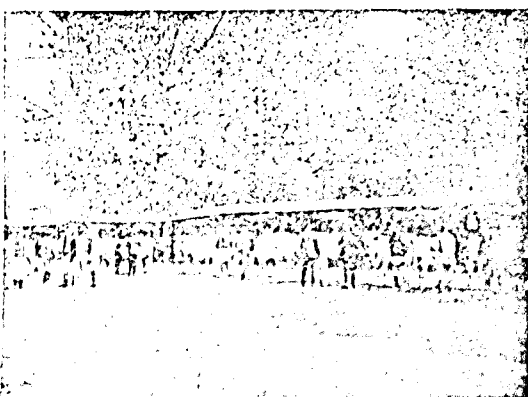
GAZDATISZT

kerestetik. Szeszgyár vezeté-
sében és szőlő művelésben
jártasok előnyben részesít-
nek. — Ajánlkozók működési
bizonyítványaik másolatainak
bemutatásával és igényeik
megjelölésével forduljanak
alulírottához:

3163

Mayer Májér Kolozsvár, Schütz János-u. 7.

**1-4 éves fehér ökörtinókat, 5-7 éves igás-ökröket és 4-8 éves
bival-ökröket jó árban megveszünk!**

Ajánlatokat kor, suly és ár megjelö-
lésével (legalább 12 darabot kitevő
mennyiségről) kérünk az

Erdélyi Gazda Társaság

Kolozsvár — címen küldeni.

3035

Telefonszám **158.**

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJEBLENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10 SZÁM.
◇ A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ◇

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Javaslatok a folyó évi termés biztosítása és a haszonállatállomány fenntartása érdekében. <i>Jászberényi András</i>	41
Az ősszel szántott földek (őszi szántás) előkészítése a tavaszi vetés alá. <i>Gáspár József</i>	43
Kormányintézkedések	43
Vegyes közlemények	45

Javaslatok a folyó évi termés biztosítása és a haszonállatállomány fenntartása érdekében.

I.

A reánk erőszakolt világháboru vilószínűleg üdvösen fog kihatni évek multával mezőgazdaságunkra, a harcok ideje alatt azonban arra gyakorolt káros hatása elvitázhatatlan. Ez a káros hatás főleg a következőkben nyilvánul:

1. A mezőgazdasági munkával foglalkozó egyének legnagyobb hányada és legkiválóbb része a harctéren teljesít szolgálatot s így a mezőgazdasági munkák végzésétől teljesen el van vonva. Miután nagyszámu és elit anyagról van szó ez ugyancsak éreztetni fogja káros hatását úgy a talajművelés, mint a növényápolás és betakarításnál is, de sőt még az állattenyésztésben is. Nagy veszély fenyegeti azon közép- és nagybirtokokat, amelyek vezetőinek nagy része szintén katonai szolgálatot teljesít. Itt a birtok okszerű vezetése ütközik akadályokba, a minek káros hatását fölösleges bővebben taglalni.

2. A fokozottabb husfogyasztás és az emberi táplálkozásra alkalmas állatok magas ára, ezen állatfajok nagy mértékű számbeli apadását eredményezte és fogja még a jövőben is eredményezni. Valószínű, hogy hosszantartó háboru esetén az állatlétszám a normálisnak a felére is le fog apadni, aminek következtében a háboru után a talajerő fenntartása és a mérsékelt áru hus biztosítása egyáltalán nem lesz keresztülvihető. Károsan fog ez hatni a talajművelésre és a fuvarozások végzésére is, miután az ország nagy részében ezen munkákat szarvasmarhákkal végzik.

3. A ló állomány megfogyatkozása mindnyájunk előtt közismert. Mindazon helyeken, ahol a talajművelés, fuvarozás lovakkal végeztetik, ezen munkák teljesítésére csakis a legminimálisabb számu állat fog rendelkezésre állani s így az ottani fogatos munkák csak részben lesznek elvégezhetők. Eppen úgy, mint a többi háziállatoknál, itt is a háboru után

nagy hiány fog mutatkozni, mely az árat tulzottan fel fogja szöktetni.

4. A kenyéradó növények és állati takarmányozásra szolgáló abrakfélék fokozottabb fogyasztása ezen növények árát sok esetben 100%-al emelte. Az a gazda osztály, mely pénz tekintetében meg volt szorulva — csábitva a magas áráktól — vetőmag készletén is túl adott, az a nagy csoport pedig, amelyik a vetőmagot állandóan vásárolja, a nagy árak és a gabona kereskedelem pangása miatt, megfelelő vetőmaghoz nem tud hozzá jutni. Félős, hogy ezen okból a szántóföldek nagy része vetetlenül marad, amit pedig megakadályozni, elsőrendű érdekünk.

5. Valószínűleg igen sok olyan kisbirtok van, melynek katonai szolgálatra bevonult tulajdonosa vagy egyedül álló ember volt, vagy a családja elköltözött. Ilyen birtokok műveléséről, senki sem gondoskodik s ezek a bevetetlenül maradt területeket tetemesen fogják növelni.

6. A vasuti fuvarozások késedelmesége és rendszertelensége a gazdáknak szükséges magvak, trágyák és egyéb anyagok szállítását nagyon megnehezíti, ami szintén hozzájárul ahhoz, hogy a föld okszerű művelése elhanyagoltassék.

7. A gabonaneműek cséplésénél ma már szeltében használt motorok hajtóanyagának drágasága, sőt hiánya, kérdésessé teszi, hogy a megtermelt és learatott növény kicséplése nem fog e oly akadályokba ütközni, hogy azok nagy része hónapokon át csépeletlenül marad s így tekintélyes része az időjárás viszontagságai következtében tönkre megy.

8. Az állategészségügyet ellenőrző közegek szintén katonai szolgálatot teljesítvén, azon veszélynek vagyunk kitéve, hogy a megfelelő ellenőrzés hiánya következtében járványok fognak fellépni, melyek még megmaradt állatállományunkat is megtizedelik.

Ezen felsorolt főokok mellett még számos mellék okok vannak, melyeknek elhárítása nélkül fogyasztóink számára a szükséges élelmet a folyó évben biztosítani nem tudjuk, de sőt évek multával is érezni fogjuk úgy a növénytermelésnél, mint az állattenyésztésnél az 1915. évi háboru katasztrófális hatását mezőgazdaságunkra.

Hiszem azonban, hogy az itthonmaradtak hazafias, vállvetett és megerőtelt munkája s főleg a kormány gyors és drákói szigorral végrehajtott rendelkezései el tudják hárítani országunkról azon végzetes csapást, hogy folyó évi termésünk lényegesen leszálljon, hogy állat-

állományunk helyre hozhatatlanul tönkre menjen és megapadjon, hogy vérünkkel védett hazánkban nyomor és inség legyen.

Hogy az 1915. évi termések biztosítása és az állatállomány lehető fenntartása érdekében mire kell figyelmünket kiterjesztenünk azt az alábbiakban adom:

1. Gondoskodnunk kell arról, hogy az 1914/1915. gazdasági évben lehetőleg minden terület meg legyen művelve s főleg emberi táplálkozásra alkalmas növényekkel bevetve.

2. A növények ápolása el ne mulasztassék s ha az nem is lenne oly intenzív, mint más években, annyira sehol se hanyagoltassék el, hogy a terméseredményt tetemesen lecsökkentse.

3. A növények kellő időben való betakarításáról és behordásáról, annak elcsépléséről kell gondoskodni, vagy ha az utóbbi kellő időben nem volna végezhető, olyan elraktározásról, hogy az későbbi cséplésig is jól elálljon.

4. Az állatállomány fenntartása harciaszati érdekből lehetetlen lévén, legalább a jövő érdekében annyit meg kell tennünk, hogy a nőivaru fiatal állatok elpusztítását — melyek köz- és katonai élelmezés szempontjából alig jönnek számba — megakadályozzuk s hogy az amúgy is leapadt állatállományunk élelmét a f. év nyarán és az elkövetkező télen biztosítsuk. Ugyancsak az állatállomány pusztulásának megakadályozására, ügyelnünk kell, hogy járványos betegségek azonnal elnyomassanak s hogy az ivarérett állatok befedeztessenek.

Ha az itt elmondott dolgokat sikerül keresztül vinnünk, akkor megtettünk minden lehetőt s méltók leszünk azon honfitársainkhoz, akik a harctéren szenvednek értünk. Ezen hőseink előtt akkor nem lesz okunk szégyenkezni, büszkén fogadhatjuk őket, mert szenvedéseikért jutalom fogja itthon várni őket... az olesó élelem.

Talán a legnehezebb dolog egy ország mezőgazdasági üzemének a háboru alatti zavartalan biztosítására javaslatokat tenni. Kétszeresen nehéz ez nekem, miután megfelelő jogi ismeretek hiányában nem tudom mit rendelhet el a kormány és mit nem. Ezen tehát tul kell magamat tennem s javaslataimat legjobb tudásom szerint azon hilben teszem, hogy háboruban, ami üdvös, ami az ország érdekében fontos, minden végrehajtható.

A termőtalaj megművelése egyik legnehezebb feladat. Nehéz ez nem csak azért, mert a megfogyatkozott állatlétszámmal még a máskor szokott terület

A gazdasági és kerti

vetőmagvakat

szerezzük be a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

(Budapest, V. Alkotmány-utca 29. szám.)

Legnagyobb választék és legutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóingek és kabátok. Fiu- és leánykafehérmű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf utóda

fehérmű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRT, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Telefonszám 567.

Mátrac, paplan, pokróc, valamint minoenféle ágyszőnyegek szak-szerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szőnyeg ebédli és futószőnyeg gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak rolletták egyedüli főraktára.

sem művelhető meg, hanem azért is, mert az őszi vetések területe jóval kisebb, mint más években s így a tavasszal művelendő bevetetlen terület pedig jóval nagyobb a rendszerrel. Ehhez járul, hogy hajtóerő hiányában motoros ekéknek nem bírnak a tavasszon olyan területet megművelni, mint más években. Még szerencse talán, azon máskor mindig kárhozott körülmény, hogy kis gazdáink igás állománya kevéssé soha sem használható ki, most segítsünkre jön. Ezen állománnyal, mely az év $\frac{3}{4}$ részében nem végez érdemleges mezőgazdasági munkát, igen sok hasznos munka végezhető lesz.

Sajnos azonban gazdáink áldozatkészségére és önkéntes ajánlkozására nem igen számíthatunk, miért is minden igás fogattal bíró gazdát kötelezni kell a következő munkák elvégzésére:

a) Tartozik mindenki, akinek igás fogat (eke) áll rendelkezésére minden fogata után 1 kat. hold — más tulajdonát képező földet, ugyanazon község határában, az előjáróság által kijelölt helyen és időben ingyen felszántani.

b) Köteles az igás fogat tulajdonosa minden fogata után 2 kat. hold földet ugyanazon község határában az előjáróság által kijelölt időben és helyen mérsékelt díjazásért — pl. holdanként 10 koronáért — felszántani.

Itt szükségesnek tartom megemlíteni, hogy ingyenes munka csakis oly szántóföldön volna végezhető, melynek bevetése szántás esetén biztosítva van, amelynek tulajdonosa igás fogattal nem rendelkezik s ahol kenyérkereső férfi családtag nincs odahaza.

Körülbelül 5 napra terjedő 3 hold föld felszántásáért így minden fogat tulajdonosa napi 4 korona díjazást élvezne, melyből az azon időre eső kiadásait fedezni tudná, ő maga 5 napi veszteséggel semmi különösebb hátrányba nem kerülne, az így megművelt terület pedig az országban sok ezer holdat tenne ki.

c) Felkellene hatalmazni a községi előjáróságot, hogy azon területeket, melyek tulajdonosai tudvalevőleg elköltöztek, amennyiben földjük megműveléséről és bevetéséről a tengeri vetés befejeztéig nem intézkednek, méltányos haszonbérért jelentkezőknek kiadhassa. Ugyanilyen elbánásban kellene részesíteni azokat, akik az a) és b) pontban nyújtott kedvezményt indolenciából igénybe nem akarják venni.

d) Ujabbban nagy területeket művelnek hazánkban motorikus erővel. A benzin hiánya nem csak a fokozott motorosművelést, hanem a múltban szokásos te-

rület ily módon való megművelését is csökkenti. A motoros gépek munkájának biztosítása oly módon volna keresztülvihető, ha a kormány a katonai célokra nem szükséges benzint, elsősorban motoros szántógép tulajdonosoknak, avagy bérlőknek juttatná egészen a tavaszi szántási szezon befejeztéig, kikötve azonban, hogy az csakis talajművelési célra használható.

e) Kötelezni kell a gazdákat, hogy a trágyát még a téli időben hordják ki a szántóföldre, hogy a szántási idő beálltával ne kelljen a fogatokat erre a célra használni.

f) A különböző egyházak főpapjait meg kellene nyerni, miszerint papjaiknak olyan utasítást adjanak, hogy a szorgosabb mezőgazdasági munkák idején az ünnepek és vasárnapok megtartásától tekintsenek el, sőt biztassák a földművelő népet, hogy a kivételes helyzetre való tekintettel a napokon is dolgozzanak.

Az elmondottakon kívül fel kell világosítani a népet, hogy kézi munkaerővel — ásás és kapálással — is igyekezzenek kerti, sőt szántóit is vetőmag befogadásra alkalmassá tenni. E munkákat nők és gyermekek is végezhetik s nem csekély azon terület, mely ily formán megművelhető lenne.

A vetőmag biztosításánál a fődolog, hogy emberi táplálkozásra alkalmas s lehetőleg ne túl drága vetőmagot használjunk. Úgyelnünk kell arra is, hogy munkatorlás ne igen álljon elő, vagyis a kalászosok és a kápások, melyek más-más időben vettethnek, ápolatnak és takarítatnak le, helyes arányban legyenek. A vetőmag biztosítására a kormány már több üdvös intézkedést tett, melyek azonban nézetem szerint csak mérséklék a vetőmag hiányt, de meg nem akadályozták. Hogy kellő vetőmag legyen a következő rendelkezések és felvilágosításokra lenne még szükség:

a) Tavaszi buzakészletét mindenki tartozik bejelenteni. Ebből a vetési szezon befejeztéig semmit élelmezési célra fordítani nem szabad, hanem azt vetőmag gyanánt kell eladni, illetve hasonló minőségű és tisztaságú őszi búzával becserelni.

b) A községi előjáróság tudtával vetés céljából kölcsönadott vetőmag $\frac{1}{10}$ rész termény kamat többlettel a cséplés befejezte után a kölcsönadó által rögtön lefoglalható.

c) ki kell oktatni a gazdákat, hogy a nagyobb burgonya gumókat az előírt módon szeljük ketté s így minden különösebb károsodás nélkül, könnyű munká-

val, jóval nagyobb területre kapnak vetőmagot.

d) Nagy gond fordítandó a tengeri termelésre, miután ennek holdankénti vetőmagszükséglete a legutányosabban beszerezhető s az összes művelési munkáit nők és gyermekek végezhetik. Még olyan területeken is, ahol a tengeri termelés a zord időjárás miatt rizikóval jár, próbát kell tenni koraérő fajtákkal.

c) Az emberi táplálkozás céljából oly fontos borsó és paszulyvetőmag beszerzését a szükséghez képest a községi előjáróság végezze. Ily formán jutányosabban és jobb minőség lesz beszerezhető.

Általában a vetőmag beszerzésére az előjáróság, illetve ahol van a hitelszövetkezet és a gazdakörök bevonassanak, hogy így olcsóbb és jobb vetőmag könnyebben beszerezhető legyen, sőt hogy esetleg egyesek a termésből való visszafizetés kötelezettsége mellett készpénz fizetés nélkül jussanak vetőmaghoz.

A növények ápolásának a szükséghez mért biztosítására a következőket javasolom:

a) Az elemi iskolák 5. és 6-ik osztályos növendékei, valamint az ismétlő iskolások is a mezőgazdasággal foglalkozó községekben f. évi május 1-től felmentendők az iskola látogatás kötelezettsége alól s amennyiben a háború őszi befejezést nem nyerne, f. évi november 1-ig nem kötelesek iskolába járni.

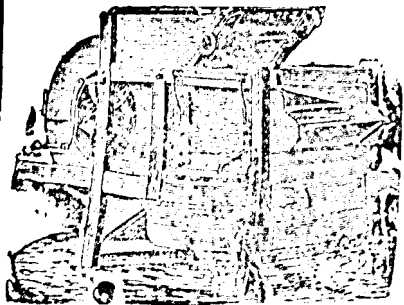
b) A kalászosoknál szokásos ápolás (rozsolás, acatolás) csak akkor végzendő, ha a kápások megművelése biztosítva van. Mástkülönb az erre fordított erő inkább a kápásnövények ápolására fordítandó.

c) A közép- és nagybirtokosok felhívandók, hogy a tengerit lehetőleg négyzetbe vessék s kápás növényeiket lókapákkal kapálják, hogy az így felszabadult munkaerő a kisbirtokos kápásnövények ápolására legyen fordítható. Ott ahol a nép a négyzetes tengeri művelést és a kápógépek használatát már ismeri, ezek kiterjesztésére kell buzdítani.

d) Uradalmak lehetőleg vegyenek igénybe hadifogoly katonákat.

e) Amennyiben a hadvezetőség nem ellenezné az üdülés céljából szabadságon lévő katonáink is hasznosan volnának foglalkoztathatók növényápolási munkáknál.

A növények kellő időben való lelakarítása talán a legfontosabb dolog, amelyre a figyelmünknek ki kell terjedni. Ez ugyanis — főleg a kalászosoknál — napokhoz kötött munka, melyet ha korán, vagy késve végez a gazda, tetemes kár éri.

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb

eredeti „KALMAR” rostát

szíveskedjék **árjegyzéket** kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

3004

KALMAR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Dezérképviselő: A m. kir. államasutak gépgyárának vezérügynöksége Budapest, V., Váci-körút 32

Hogy ezen fontosságában eléggé nem méltányolható munka idejében végezhető legyen a következőket ajánlom:

a) Nagy uradalmak és középbirtokosok arassanak gépekkel és saját eszléd-ségükkel, hogy így az aratómunkások innen felszabadult része a kisbirtokon végezhesen hasonló munkát.

b) A használható elemi iskolai tanulók, középiskolák, tanítóképezdék és polgári iskolák növendékei az aratásnál s főleg a kéve kötésnél és kereszttrakásnál használtassanak fel.

c) Nagyobb uradalmak és középbirtokosok használjanak hadifoglyokat az aratási munkáknál.

d) Be kell tanítani a nőket és gyermekeket a sarlóval való aratásra. A községi előjárásnak lenne gondja kellő számu jó sarlóról gondoskodni.

e) Hasznosan lehetne e munkánál foglalkoztatni üdülés céljából szabadságot katonáinkat, de sőt a háboru szünterétől távol lévő helyőrségek katonáinak egy bizonyos hányada is szabad-sághozható lenne felváltva ezen időre.

f) Miután az aratási idő az ország különböző vidékein nagyon eltérő, az aratómunkások tökéletesebb kihasználására, holdankénti bérfizetés ellenében a vándor aratókkal való aratást kellene szervezni. Ezek a munkások az alföldön kezdenék meg a munkát és fokozatosan haladnának a zordabb határ felé. Természetesen ennek tervszerűleg kellene történi, figyelemmel arra, hogy a vándor aratók oda menjenek, ahol elkerülhetetlen szükség van rájuk, s ahol kellő munkát biztosítanak a részükre.

Ugyancsak biztosítani az aratás kellő időben való elvégzését, ha a falusiak egymás között társulnának s az érés szerint egymásnak segítve vágnák le a gabonát.

g) Hogy a gabonafélék learatási munkája hosszabb időre legyen kitolható, a hamarabb érő őszi és a később érő tavaszi kalászosok megfelelő arányban vetessenek.

Jászberényi András
gazd. akad. tanár.

(Folyt. köv.)

Az őszi szántott földek (őszi szántás) előkészítése a tavaszi vetés alá.

Az Erdélyi részekben a szántóföldek 90 százalékáa a kötött természetű talajnemekhez tartozik. Első helyen állanak ebben a sorozatban is — az oldalos, dombos, lejtős fekvések, melyek majdnem kivétel nélkül kötettek, ami természetes is, mivel laza összetétel mellett, a lemosatásnak téve ki — régen elhagyták volna helyüket. Csupán a völgyekben találunk laza talajnemeket, de ott sem mindenütt, mivel oda is a hegyekről került, mint hordalék a termő réteg, tehát a kötött talajnemek nagyobb számával találkozunk itt is. Az erdélyrészi talajnemek kötöttségét elősegíti az időjárás is — esős, csapadékos természetével. Hozzá járulnak a talaj kötöttségének fejlesztéséhez továbbá maguk a gazdák is azért, hogy a talajművelésnek csak a nélkülözhetetlen minimum mértékét adják meg, mely miatt a hosszás szántás nélküli állásban az egyes talajnemek összetömődnek.

Az elősorollak külön-külön és együttevén mind olyan okok, melyek az erdélyi gazdákat a jobb talajművelésre, a többszöri talajforgatásra utalják. Közismertes, hogy a talajművelés során az őszi adott szántásban bírjuk a porhanyításnak legfontosabb eszközét, melynél fogva

az őszi szántás az erdélyi részekben a talajművelésnek, a porhanyítás szempontjából elsőrendű, mondhatjuk, nélkülözhetetlen tényezője.

Ennek kihasználására azonban a gyakorlatban azt látjuk, hogy a nagyobb — uradalmi — gazdaságokban, ha reá érnek szántanak őszi — sajnos többször nem érnek rá, mint igen; a kisgazdák pedig vagy egyáltalában nem szántanak őszi, vagy ha igen, csak hosszás rábeszélésre vagy jutalmazásért.

A kisgazdák ott is, ahol nehezen rávették magukat a kísérletezésre, az őszi szántás mellett nem tudnak kintartani, melynek legtöbbször az az oka, hogy a megfelelő eszközök hiányoznak, vagy nem tudják mit kell tegyenek, hogy teljesen kihasználhassák az őszi szántással járó előnyöket. Ennélfogva vagy abba a hibába esnek, hogy újra szántanak közvetlen a vetés előtt, vagy pedig szántás nélkül, csak behoronálják a vetőmagot. A szántás egyes talajnemeknél és különösen kései vetésnél még tűrhető hiba, sőt a gyomirtás szempontjából sokszor kívánatos is. Az őszi szántásnak vetésre előkészítése csak fogasolással — mindig és minden körülmények között rossz munka volt, mely egyes gyomosodásra hajló talajnemeknél a termés kockáztatásával jár. Az a kérdés merül fel tehát ezek után, mi a helyes eljárás az őszi szántott földek tavaszi vetés alá előkészítésére?

Laza természetű ta'ajon a gyomirtás teljessége, különösen ha későn esik a vetés, tengerit, muhart, kölest vagy hajdinát vetünk, — megkívánja az újra felszántást. Kötött (szűkes) természetű talajon és késői vetés mellett káros hatása lesz a szántásnak, mert az ekevel a magtakarásra szükséges porát a talajnak aláfordítjuk s összeálló kérgesedésre hajló réteget hozunk felszínre, melyben a magvak megfelelő földtakarót nem kapnak s ennélfogva késedelmeskedik a csirázás s utána lassu menetet vesz a növény fejlődése is, melyek mindenike bő alkalmat nyújt arra, hogy a sanyargatott vetésen a gyomok elhatalmasodjanak. Káros hatása lesz a szántásnak a laza talajon is abban az esetben, ha vetés idején szárazság uralkodik, mivel a szántással a nedvesség elpárolgását elősegítjük, holott erre éppen ilyenkor különös szüksége van a talajnak.

A nedvesség konzerválása és a talaj elaprózott felső rétegének a mag eltakarása céljából a maga helyén fentartása tehát arra utalják a gazdát, hogy a tavaszi vetés alá szántástól tartózkodjon, úgy, de mind a két esetben a gyomirtás szüksége is előtérbe nyomul, melynek megint legbiztosabb eszköze — az eke. Olyan eszközzel kell tehát gondoskodjunk, mely a gyomirtás tekintetében az eke munkáját végzi, anélkül, hogy a talajnak elaprózott felső rétegét alá fordítsa.

Ilyen fogatos eszközünk: az *extirpator* (gyomirtó) és az ézzel egyenrangú munkát végző *lókapa*. A lókapának, hogy jól végezze az eke munkáját, jelen esetben az a változata keresendő, melynek gyomvágó kései, mint az eke lapos vasa, a föld színe alatt járnak s anélkül, hogy szakgatnák vagy turnák a földet metszik el az előjük kerülő gyomokat.

Szembe állítva a lókapa és extirpator munkáját, a lókapa javára írhatjuk azt, hogy kevesebb igavonó erő igényel: a lókapa egy erős ló, vagy két tehén által egész nap munkában tartható, míg az extirpatornak vonására: három ló, vagy négy tehén szükséges. Igen nagy előnye

a lókapának az extirpator felett az is, hogy a lókapát a növények ápolására is használhatjuk, tehát kétféle munkát végezhetünk vele, mely a kisgazdák szempontjából, akiknek a gépek beszerzésétől való idegenkedése oly annyira ismeretes, különös fontosságot nyer.

Az őszi szántás addig, amíg előnyének kihasználására olyan eszközünk nincsen, melyet a kisgazda kezébe adhatunk — meghonosodni — a kisgazda rendes talajművelési munkakörébe bevonulni nem fog. Ez az eszköz pedig ezidő szerint a *lókapa*.

Gáspár József.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Az idei termés biztosítása.

Báró Ghillány földművelésügyi miniszter az alispánokhoz és polgármesterekhez a következő körrendeletet intézte:

»Mivel a hadkötelezettség és a hadiszolgáltatások igénybevétele következtében mezőgazdaságunkban nagyon sok munkaerő hiányzik, a legelső és legfontosabb feladat most az, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel még is biztosítsuk, hogy egy talpalattnyi termőföld se maradjon megművelés és termés nélkül. Ezt a nagy, nehéz és a hadviselés szempontjából is elsőrangú fontossággal bíró feladatot a közigazgatási hatóságok és az értelmiség vezetésével és támogatásával a gazdálkodó közönségnek a magerejéből kell megoldania. A feladat nehézsége miatt senkinek sem szabad se elcsüggedni, se tétovázni, se félreállni, mert ha még nehezebb viszonyok között a legutóbbi években a balkáni államok földművelő népe összetartással, fokozott munkával, okos beosztással az akkori háboru dacára is el tudta végezni minden mezőgazdasági munkáját, ugy bizonyára a helyes vezetés és szervezés, az érdekeltek józan felfogása és a hazai földszertetének buzgalma, nálunk még inkább biztosíthatja a kívánatos eredményt.

Abban a meggyőződésben, hogy úgy alispán ur, mint a törvényhatóság és a községek minden tisztviselője és alkalmazottja a vármegye értelmiségével együtt mélyen átérzik azt a nagy kötelességet, a melynek teljesítése a legszebb hazafias cselekedet is, felkérem alispán urat, hogy az egyházmegyei főhatóság, a gazdasági egylet, a hadbavonultak segélyező bizottsága, a tanfelügyelőség, a gazdasági felügyelőség képviselőinek s más a közérdekű munkára hajlandó személyek felkérésével alakítson vármegyei gazdasági intéző bizottságot, mely alispán ur elnöke alatt a központi vezetés és irányítás feladatait látja el, a járási főszolgabírákat pedig utasítsa alispán ur, hogy a legsürgősebben személyesen járjanak el minden községben s a helyi viszonyoknak megfelelően az előjáróság, a helybeli felkészítők és tanítók s más, a közérdekű munkára hajlandó személyek felkérésével alakítsanak községi (esetleg körjegyzőségi) gazdasági bizottságot, amelynek feladata lesz, a főszolgabíróval való állandó összeköttetésben az egész helyi szervezkedést megvalósítani s így a gazdasági munkák végzését biztosítani. Már igen sok helyen láthatni biztató jeleket annak, hogy a földművelő közönség a súlyos helyzetben is tud magán segíteni. Az idősebbek, az asszonyok és gyerekek sokszorosan fokozott szorgalommal dolgoznak, ahol lehet, gazdasági gépek munkáját veszik igénybe, jármozzák a teheneket is, akinek igás fogata van, segít annak a szántásnál, akinek most nincsen

igacereje és általában az a felfogás lép előtérbe, hogy most nem az a fontos, hogy minden gazdaságban mindenféle munka az eddigi szokás rendje és a vetéslörgő szerint elvégeztessék, hanem az, hogy a békés időkben különben célszerű és hasznos, de közvetlen hatásában kevésbé fontos és később is pótolható munkák elhagyásával, most minden kicsi és nagy gazdaságban egymás megsegítésével az a munka legyen elvégezve, amely az idei termés előkészítése és betakarítása érdekében multhatatlanul szükséges. Az a körülmény, hogy a földmives közönség ilyen helyes eljárását nemcsak szórványosan észlelhettük, megnyugvást adhat abban a tekintetben, hogy ha alispán ur és az értelmiséggel együtt dolgozó közigazgatási szervezet lelkesedéssel és komolyan neki lát a gazdasági munkák szervezésének, működésük mindenütt fényes sikerrel fog járni.

Az első teendő, melynek elvégzését biztosítani kell s amelyre a járási szolgabíróknak az intéző gazdasági bizottság megalakulása előtt is különösen nagy figyelmet kell fordítani, az, hogy az őszi-ekben mutatkozó hiány tavaszi vetésekkel úgy pótolassék, hogy minden gazdaságilag használható terület emberi vagy állati táplálékul alkalmas terményekkel be legyen vetve.

A szükséges igaerőt a közönségnek első sorban egymás megsegítésével lehetővé kell tenni, azaz az állatállomány megalakulása előtt is különösen nagy figyelmet kell fordítani, az, hogy az őszi-ekben mutatkozó hiány tavaszi vetésekkel úgy pótolassék, hogy minden gazdaságilag használható terület emberi vagy állati táplálékul alkalmas terményekkel be legyen vetve.

A szükséges igaerőt elelőleg megemlítem még, hogy az 1914: L. t.-cikk 5. §-a alapján alispán ur felterjesztésére hajlandó leszek a felhatalmazást megadni a személyes szolgáltatás elrendelésére és a közérő kirendelésére. Az 1914: L. t.-c. 6. §-a értelmében ilyen esetben járó térítéseket illetőleg megjegyzem, hogy leghe-lyesebb eljárás az lesz, ha a térítési összeget azok, akik javára a szolgáltatás igénybe vétetik, előre beszolgáltatják a községi előjárásnak s ez a térítési összegek bevételezéséről és kiadásáról rendez elszámolást készít. Ha azok, akik javára az idézett törvény 5. §-a alapján a szolgáltatás igénybe vétele elrendeltetik, pénzzel nem rendelkeznek s maguk azt nem is képesek mástól kölcsönként megszerezni, minthogy az idézett törvény 6. §-a értelmében a térítéseket készpénzben kell megfizetni, vagy a községnek, vagy a törvényhatóságnak lehet a megfelelő előlegezésről gondoskodnia.

A vetőmagra nézve értesítem alispán urat, hogy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét (Budapest, V., Alkotmány-utca 29. sz.) megbíztam, hogy árpa, zab és tengeri vetőmagból lehetőleg nagy készleteket szerezzen be s azt megrendelésre szállítsa. Noha intézkedés történt, hogy a vetőmagszállítmányok soron kívül továbbíttassanak, mégis igen kívánatos, hogy a szükségletek megrendelése mielőbb eszközöltesse, nehogy közlekedési korlátozások miatt a késedelemből kár származzék. Minthogy az államháztartás mai megterhelése mellett — mindenki által megérthető okból — nem állhat módomban a vetőmag beszerzésére állami kölcsönt vagy előleget adni, leghelyesebb, ha elháríthatlan szükség esetében a tör-

vényhatóság vagy a községek nyújtanak alapjaikból előleget, vagy a törvényhatóság, vagy a községek vesznek fel ily célból egy évre kölcsönt. Már több törvényhatóság biztosította e réven a vetőmag szükségletét s azt hiszem, alispán ur ilyen irányú indokolt előterjesztését a törvényhatósági bizottság mindenestre helyesléssel fogja fogadni.

A kapálás, kaszálás és az aratásra nézve, ott, ahol erre a lehetőség megvan, célszerű lesz megfelelő gépek megszerzéséről gondoskodni. A földművelésügyi minisztérium, továbbá az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Magyar Gazdaszövetség a gépek rendelete körül is szívesen lesz alispán ur és a közönségnek támogatására.

A nagyobb uradalmak aratómunkák szükségletére nézve igénybe vehetők lesznek a hadifoglyok is. — A hadifoglyok igénybevételére nézve legközelebb külön fogom alispán urat értesíteni.

Abba ne bizakodjunk, hogy más vidékről is lehet a helyi munkaerő pótlására munkásokat szerezni, mert gazdasági okokból és a háborús helyzetből kifolyólag ez nehézségekkel fog járni. Mindazonáltal gondoskodom arról, hogy ezekről a más vidékre is elszerződhetők munkásokról pontos adatokat kapjak s ezeket alispán urral s alispán ur utján az érdekeltekkel közölni fogom. Mivel pedig több helyről olyan értesülést kaptam, hogy a helybeli munkások most is vonakodnak aratási szerződést kötni, helyesnek tartanám, ha alispán ur szükség esetén a munkásokat alkalmas módon figyelmeztetné arra, hogy saját érdekükben is biztosítsák maguknak az aratási munkát, mert ha az aratás előtt elrendeltetik a közérő igénybevétele az aratásra, az előbb el nem szerződött munkás kénytelen lesz az 1914: L. t.-cikk 6. §-a alapján megállapított térítésért aratni, holott szabad megegyezés alapján kötött szerződéssel magának megfelelőbb keresetet biztosíthat.

A gazdasági munkaszerződések megkötésének megkönnyítése céljából az 1898: II. t.-cikk 17. §-a alapján a közigazgatási bizottság előterjesztésére hajlandó leszek megengedni, hogy a szerződéseknek az előjárás előtt való megkötése mellőztessék s a szerződések csak láttamozás végett mutattassanak be az előjárásnak. Sőt, ha még ez is nehézségeket okoz, hajlandó leszek azt is megfontolás tárgyává tenni, hogy a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekre vonatkozó 1912: LXIII. t.-c. alapján az 1898: II. t.-cikk 8. §-ától eltérőleg rendelést által állapíttassék meg, hogy a gazdasági munkaszerződések ha nem is az 1898: II. t.-cikkben meghatározott módon kötettek meg, a közigazgatási hatóság előtt érvényesíthetők.

A gazdasági tennivalók ellátásában méltán elvárhatja az ország különösen azoknak közreműködését, akik a hadkötelezettség tényleges teljesítése alól azon a címen kaptak felmentést, hogy a mezőgazdaságban nélkülözhetetlenek, továbbá azok munkálkodását, akik a mozgósítás esetén bevontak segélyezéséről alkotott 1882: XI. t.-cikk, illetve az 1911: XLV. t.-cikk alapján segélyben részesülnek. Szükségesnek látom tehát, hogy a hatóságok fordítsanak figyelmet arra, hogy a felmentett hadkötelesek, továbbá a munkaképes segélyezettek, a maguk gazdasági dolgainak elvégeztével mennyiben segítenek a községben elvégzendő más mezőgazdasági munkák körül? Ha e részben alapos és komoly kifogások merülnek fel és a jóindulatu figyelmeztetés nem használja, indokolt lesz a tény-

leges szolgálat alóli felmentés visszavonása iránt előterjesztést tenni, illetve az utóbb hivatkozott törvény 7. §-a és a 130.000—1914. számú pénzügyminiszteri kiegészítő rendelet 10. §-a alapján a segély megszüntetése vagy annak leszállítása iránt intézkedni.

Abban a nagy jelentőségű munkában, amely most a vármegye egész közönségére vár, részemről készségesen támogatni óhajtván a közönséget, valamennyi kincstári erdőhatóságot, állami erdőhivatalt, erdőigazgatóságot, erdőfelügyelőseget, állategészségi felügyelőseget, kerületi és járási állatorvosokat, valamennyi gazdasági felügyelőseget, folyam- és kulturmérnöki hivatalt, valamennyi gazdasági akadémiát, főiskolát és szakiskolát, gazdasági tanítóképző intézetet, földmives iskolát, valamennyi gazdasági szaktanárt és általában a földművelésügyi tárcához tartozó valamennyi hatóságot, hivatalt és közeget utasítottam, hogy alispán urnak, a megyei intéző bizottságnak és a községi intéző bizottságnak hivatalos kötelességükön túl, hazafias készséggel legyenek támogatására és olyan buzgalommal vegyék ki részüket e fontos munka végzésében, mint a milyen odaadást és lelkesedést a földművelésügyi igazgatás szervezetéhez tartozó tisztviselőktől méltán elvárhat most az ország. De ezenfelül — noha ez azért, mert a szakemberek nagy része is a harcúterem van, kétségtelenül nehézségekkel jár, — alispán ur indokolt előterjesztésére a földművelésügyi minisztérium, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Magyar Gazdaszövetség, vagy a vármegyei Gazdasági Egyesület által felkért gazdasági szakemberek helyszíni kiszállását is hajlandó leszek lehetővé tenni, ha a községekben a szakemberek előadásaitól közvetlen gyakorlati eredményt lehet most várni. Egyébiránt a földművelésügyi minisztérium és a Hadbavonultak Segélyező bizottsága népjóléti albizottságának megbízottjai időnként nemcsak a tett intézkedéseket s a végzett munkát fogják a helyszínén ellenőrizni, hanem a közérdeku nagy cél érdekében készséggel fognak a vármegye közönségének támogatására lenni.

Végül megkérem alispán urat arra is, hogy szíveskedjék feljegyzéseket csinálni a folyó évi termés biztosítása érdekében megindított nagy munka egyes mozzanatairól és azok kiváló közérdeku ténykedéseiről, akik különös elismerésre teszik magukat érdemessé. A békés idők elkövetkeztével e feljegyzésekből össze lehet majd állítani a háborus esztendő gazdasági küzdelmeinek történetét és így a harcúterem küzdők aranykönyvét együtt az utódok kezére adhatjuk majd a gazdasági munkák vezéreinek és a munka hőseinek aranykönyvét is.

Budapest, 1915. évi január 22.

Báró Ghillány s. k.

A tavaszi haszonállat vizsgálatokat az állatorvosok jelentékeny számának hadbavonulása következtében nem lehet mindenütt az előirt módon végrehajtani. Ennek fogva a földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy ezeket a vizsgálatokat az előirt módon csak azokban a községekben kell végrehajtani, amely községek állatorvosát hadiszolgálatra nem hívták be, továbbá a melyek a járási kir. állatorvosok lakóhelyei és ezen a helyen községi állatorvos nincs. A többi községekben az idén elmaradnak a vizsgálatok. Azokban a községekben, ahol elmarad a vizsgálat, az állatállományt a közös legeltetésre való kihajtás előtt a községi előjáróság

egyik tagja köteles megsejmelni egészségi szempontból. Az állatbirtokosoknak kötelességévé van téve, hogy állataik egészségi állapotát a leggondosabban figyeljék meg és a betegségekről, valamint az elhullásokról az előjárásnak azonnal tegyenek jelentést. A további eljárás a felekre nézve költségmentes.

Védekezés a mezőgazdaságra kártékony állatok és élősdű növények ellen.
A földművelésügyi miniszter a mezőgazdaságra kártékony állatok és élősdű növények ellen való védekezés tárgyában körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, melyben a jelen rendkívüli viszonyok között is bizalommal fordul a törvényhatóságokhoz és a gazdaközönséghez, kérvén mindazon törvényen a apuló kötelezettségek elvégzését ezen a téren, amelyeket megcsökkent munkaerővel is teljesíteni kell a mezőgazdasági termelés biztosítására. Ezek közé tartozik első sorban a hernyóirtás, amit minden birtokos a fák rügyeinek fakadása előtt köteles elvégezni. Ezenkívül főleg a cserebogár, marokkói sáska, vértetű, darázs, a cukor és takarmányröpát pusztító bogarak, mezei pockok, majd az aranka és szerb tövis irtása fontos a miniszter rendelkezése szerint, amelyben felhívás foglaltatik arra is, hogy szükség esetén a vármegyei gazdasági egyesület meghallgatásával szabályrendelet útján történjék intézkedés a mezei pockok kötelező irtására. Ha erre még szabályrendelet nincs, a törvényhatóság első tisztviselőjének a kötelessége a szükséges intézkedéseket azonnal foganatosítani és azonnal jelentést tenni a miniszterhez a további rendelkezések végett. A pocokirtásnál a mérgek helyett a legjobban bevált szénkéneg alkalmazandó, mely mérsékelt áron szerezhető be az állami és bizományi szénkéneg raktáraknál. Kötelességévé teszi a miniszter a főszolgabíráknak, hogy valahányszor június, július és augusztus hónapokban a községekben járnak, mindig behatóan ellenőrizzék az arankajirtást. Október végéig jelentés teendő, hogy a káros állatok és növények közül főleg melyeknek fellépése és pusztítása volt megállapítható és a védelem a jelen viszonyok között eléggé megtörtént-e és az eredményes volt-e. A miniszter elismeri, hogy a jelen viszonyok fokozottabb tevékenységet és gondot rónak a közigazgatásra, de mégis bizalommal számít a törvényhatóságok első tisztviselőire és a járási hatóságok vezetőire, hogy megtalálják a lehelőséget és módot arra, hogy ezen a téren is elvégeztesék a munkának az a része, melyre a termelés megmentése érdekében talán soha nagyobb szükség nem volt. A földművelésügyi miniszter a gazdasági tudósítók figyelmét is felhívta a körrendeletre, különös súlyt helyezvén azok közreműködésére a végrehajtásban.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A prágai tanácskozásról az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hivatalos lapja, a »Köztelek«** a következőket közli: A német Bund der Landwirte kezdeményezésére I. hó 3-án Prágában bizalmas értekezletre gyűltek össze a német gazdák leghatalmasabb szervezetének, valamint az osztrák és magyar mezőgazdasági vámpolitikai központoknak kiküldöttei, mely alkalommal a Németbirodalomhoz való gazdasági közeledésről, valamint több más, a három állam mezőgazdaságát egyaránt érintő időszerű kérdéssről folyt eszmecsere. A tanácskozások során kialakult elvi megállapodások lesznek kiinduló

pontjai a három állam mezőgazdasági központjai további munkálkodásának, a melynek eredményét az egyes vámpolitikai központok majd annak idején kicserélik egymással, hogy kellő időben megkezdhesék a kölcsönös megállapodás részleteire vonatkozó tárgyalásokat.

A prágai megbeszélésen résztvettek a Bund der Landwirte részéről Roesicke Gusztáv dr. birodalmi gyűlési képviselő, a B. d. L. elnöke és Gerber Ulrich dr. a B. d. L. vámpolitikai előadója, a Magyar Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ részéről Zichy Tivadar gróf, mint a Magyar Gazdaszövetség és Osztrólucky Miklós, mint az OMGE alelnöke, továbbá Rubinek Gyula, az OMGE és Bernát István dr. a Magyar Gazdaszövetség igazgatója és dr. Mutschenbacher Emil OMGE titkár, a Magyar Vámpolitikai Központ jegyzője, az osztrák mezőgazdasági vámpolitikai központ részéről pedig Simitsch Hohenblum Alfréd lovag, tb. elnök, Zuleger Tivadar dr. a csehországi mezőgazdasági tanács elnöke, Hergel Károly dr. császári tanácsos, a Landeskulturál főtanácsosa, Meisner András dr. titkár, továbbá Krekel Félix dr. ugyane központ titkára.

Valamennyi résztvevő testület képviselői ad referendum vették az egyériműleg létrejött megállapodásokat s azokról be fognak számolni kiküldöiknek, hogy kikérjék a további lépések tekintetében szükséges utasításokat. Mivel a lefolyt megbeszéléseket a résztvevők bizalmas jellegűeknek jelentették ki, azokról e helyütt nem nyilatkozhatunk. Anynyit azonban mindenesetre örömmel állapíthatunk meg, hogy a Németországgal, hatalmas politikai szövetségünkkel és fegyvertársunkkal való viszonyunk gazdasági téren is bensőbbé tételére irányuló törekvést mindhárom szövetséges birodalom gazdátársadalma teljes rokonszenvvel fogadja és kész elősegíteni, amint-hogy az OMGE legutóbbi választmányi gyűlésen, amely a prágai értekezleten való részvételt elhatározta, ugyanez a hangulat és felfogás jutott az elhangzott meleg szavakban kifejezésre.

— **A ragadós száj- és körömfájás csökkenése.** A ragadós száj- és körömfájás az utolsó hónapokban öröndetesen csökkent az országban. Míg a múlt évi november hó végén 2389 községben 18305 udvar volt fertőzve ezzel a ragadós állatbetegséggel, február hó elején már csak 621 községben és 5914 udvarban találtak ilyen betegséget. A legutóbbi héthöz képest 132 községben 1090 udvarral apadt a ragadós száj- és körömfájás, ami jelentékeny javulására mutat az állategészségügyi állapotnak.

— **Mezőgazdasági munkások.** A m. kir. földművelésügyi miniszterium nagyváradi kirendeltségénél körülbelül ezer olyan mezőgazdasági munkás — férfi és nő vegyesen — jelentkezett, akik hónapos vagy éves eselédnek más vidékre is hajlandók elszereződni. A kirendeltség az érdeklődőknek a munkások szerződési feltételeiről készséggel nyújt fölvilágosítást és szolgál utmutatással.

— **A le nem foglalható gabona.** Németországban kilenc kilogramm gabona visszatartható fejenként és havonként, nálunk kétszer ennyi: 18 kiló, vagyis hat hónapra 108 kiló. Ugyanis a rekvizitálás a tulajdonos birtokában hagyandó: I. a mindenkori kormányrendelet által megszabott lisztkeverési rendelettel való összhangban összesen 108 kilogramm buza, rozs és árpa a család minden egyes tagja számára, továbbá a konvenció munkásoknak, a napszámosoknak és az akkordmunkásoknak a jövő évi aratásig

terjedő időig még hátralékos járandóságai; 2. vétőmagképpen minden bevetendő katasztrális hold után visszatartható 110 kilogramm árpa, illetőleg 130 kilogramm zab; 3. takarmányképpen minden fedező mén számára 12 mm.; minden szopó vagy elválasztott csikó után 150 kilógramm zab s minden-sértés és malacai számára 100 kilogramm árpa.

— **A marostordai vasút.** Február hó 1-én nyitották meg a Magyar Agrár- és Járulékbank és a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság által finanszírozott marostordai h. é. vasútnak a marosvásárhely-deményházaai és marosvásárhely-mezőmehesi vonalait. Az egész vonal hossza 185 km. lesz, melyből most 100 kilométert nyitattak meg. Az új vasút Erdély egyik eddig elhanyagolt és gazdaságilag visszamaradt, de termékeny és fejlődőképes vidékét kapcsolja be a forgalomba. A marostordai vasút még el nem készült vonalának építése is folyamatban van.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

Hatása biztos Páratlan a maga nemében!

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

festékgyárak

3010 IV.

BUDAPEST, VII., Örnagy-utca 4.

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGJOBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT

A jelzalogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

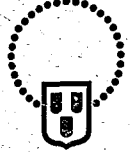
A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

Egy ev. ref. vallásu, nős **gazdatiszt** állást óhajtana elfoglalni.

3168

Egy helyt 33 évig nagyobb gazdaságban önállólag szolgált.
Szives megkeresést kér
Kolozsvárra, Zrinyi-utca 3. szám,
BEDŐHÁZI PÁL.

Dr. Gróf Teleki Domokos ur
öméltósága többszörösen kitüntetett
Magyar-Erdélyi fajta
tenyészetéből eladó 20 drb.
különböző koru részben hasas vagy borjas számfeltti **tehén;**
8 drb. 2 évet töltött **bika;**
2 drb. 5 éves jól fejlődött muraközi **mén.**
Érdeklődők forduljanak alulírotthoz
Gernyeszeg posta helyre
Pálffy Dezső, intéző.

3166

Kiadó földbirtok.
Marosujvártól 15 kilométernyire 165 holdas birtok, 3 szobás lakással, épületekkel és felszereléssel kedvező feltételek mellett kiadó. Ertekezhetni Gálffy Dénessel, Magyar-Forró, u. p.: Marosujvár. 3161

Gazdák Biztosító Szövetkezete
Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.-	K
Tartalékok	3,357.603.-	,
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett tüzékekben	10,740.000.-	,
jégkárakban	5,042.000.-	,
Biztosított érték tüzben 1912. évben	880,000.000.-	,
jégben 1912. évben	63,000.000.-	,
Életüzlet állománya	15,240.080.-	,

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a
GONDVISELÉS Országos Központi Segélyező Társulat
utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykiházasítási (önálló-ítási) segélybiztosítások eszközöltenek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 3012

Keresek egy szakképzett gazdasági kiscsaládu katonamentes **ispánt,**
ki a komló kezelést, a gazdaság összes ágait érti, a marhatenyésztésben szakember

Ugyancsak keresek egy dolgozó munkás **vinczellért,**
ki az erdélyi szőlőmivelést, valamint a n énesi karikás mívelést érti.

Ajánlatok bizonyítvány másolattal s fizetési igény megjelöléssel
Fried Eskeles
földbirtokos címre
Algyógyra küldendők. 3165

ARATÓGÉPEK

azonnal szállíthatók!

Legjobb minőségű kévekötő manillazsineg
♦ raktáron van. ♦

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezér-ügynöksége Budapest, Vilmos-császár-ut 32. szám.

3164. II.